

IZ NAŠIH ŽUPA

KOLAUDACIJA ORGULJA KOD SESTARA SLUŽBENICA MILOSRĐA U SPLITU

Godine 1980. sestre Službenice milosrđa, poznatije pod nazivom Ančele, na svečan način proslavile su — i s uspješnom akademijom — značajnu obljetnicu svoga dolaska u Hrvatsku i u Split.

Prošle godine (1981.) u oktavi blagdana njihove svete utemeljiteljice (sv. Marija Krucifiksa, 15. XII.), na blagdan sv. Lucije, u nedjelju 13. XII. sestre Ančele opet su u svojoj samostanskoj crkvi, u Ćirilo-metodskoj ulici, imale lijepu svečanost. Toga dana, u večernjim satima, u crkvi prepunoj uzvanika i prijatelja sestara te ljubitelja orguljske glazbe bio je blagoslov i kolaudacija novih orgulja, tj. prva javna svečana upotreba i demonstracija orgulja. Najprije je mons. Petar Kovačić blagoslovio orgulje i biranim riječima izložio potrebu i ljepotu orguljske glazbe u svečanom bogoslužju, zatim je slijedio koncert s programom od 15 točaka u trajanju jedan sat i 15 minuta. Solističke točke na orguljama izveo je prof. Anđelko Klobučar, a zborne skladbe mješoviti pjevački zbor splitske prvostolnice kojim je ravnao dr. Ante Kusić, a na orguljama pratila s. Cecilija Morin, orguljašica u katedrali i inače, valjda najzaslužnija sestra koja je već prije mnogo godina pokrenula akciju oko nabave orgulja i stalno je držala živom. Kad je odluka već donesena, ona je, savjetovavši se s mnogima, tražila najpovoljniji tip orgulja. Konačnu prihvaćenu dispoziciju orgulja predložio je prof. Klobučar, a rado su prihvaćene i druge sugestije, npr. predstojnika Instituta mo. Anđelka Milanovića i drugih.

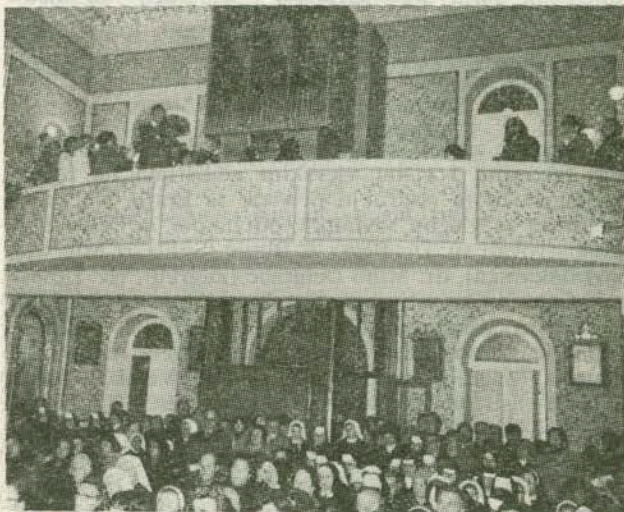
Program koncerta na kolaudaciji:

1. L. Beethoven: *Zvijezde planite*, muški zbor a cappella
2. Greg. koral: *Psalam 150, V. t.*
3. J. Pachelbel: *Ciacona*
4. G. Frescobaldi: *Canzone in Fa maggiore, fuga in Sol minore*
5. Borroni: *Tota pulchra*, mješoviti zbor
6. L. N. Clerambault: *Suite du deuxième ton*
7. J. S. Bach: *Koralna predigra*
8. J. S. Bach: *Toccata i fuga u d-molu*
9. K. Odak: *Svrni noge moje*, bas solo i mješoviti zbor
10. C. Franck: *Koral u a-molu*
11. F. Lučić: *Elegija*
12. A. Kusić: *Propovijedat ću*, mješoviti zbor
13. F. Dugan: *Toccata*
14. A. Klobučar: *Sonata*

Klobučar je svirao »sve zainteresiranije« što se je više približavao kraju. Vrhunac i velika novost za splitsku publiku bila je posljednja točka programa koju je netko iz publike nazvao »svemirskom glazbom« i koja je Klobučaru pružila priliku da pokaže začuđujuće bogatstvo mogućnosti registarskih kombinacija na relativno malim orguljama, Katedralni zbor, nešto pojačan za ovu zgodu, dobro izvježban nastupio je standardnim skladbama iz svoga repertoara. Osobito je došla do izražaja vrijednost muških glasova. Zbor je pjevao ujednačeno, sigurno, a za malu crkvu možda nešto preglasno.

Orgulje je izradio njemački orguljar Ludwig Eisenbarth iz Passaua. Njegove orgulje susreću se po mnogim katoličkim i protestantskim crkvama po Evropi. Ove u sestara službenica milosrđa mehaničke su trak-

ture s osjetljivošću i lakoćom pneumatskih orgulja. Osim što su mehaničke, one su po izgledu, po obliku registarskih klopki i po klavijaturi obaju manuala »à la antica«. Pedalna klavijatura C—F' je blagog polukružnog oblika i u tikpama predznaka malo konkavno izdignuta (mogla je biti i malo više). Osnovna boja tona je *drvena*. U cjelosti uzeto možda je mogao biti još koji osamstopni registar, kad je relativno mnogo parcijalnih. Registri se nalaze sa strane u obliku izvučenih poluga. Znamo da redovito orgulje ovoga tipa nemaju crescendo-valjak ali da ga imaju ne bi bio suvišan. Orgulje su opskrbljene suvremenim dvostrukim isključivačem. Donosimo dispoziciju orgulja:

Orgulje u crkvi ss. Službenice milosrđa u Splitu

I. Manual C—g'''

1. Gedackt 8'
2. Prinzipal 4'
3. Waldflöte 2'
4. Mixtur 1 1/3' 4f.

II. Manual C—g'''

5. Violflöte 8'
6. Holzflöte 4'
7. Prinzipal 2'
8. Quinte 1 1/3'

Pedal G—f'

9. Subbass 16'
10. Flotbass 8'

Pedalkoppel I, Pedalkoppel II, Manualkoppel II-I

Prije nego su se sestre odlučile za njemačku tvrtku razgovarale su i s Jenkom i s Antolićem, ali su se ipak odlučile za njemačku. Orgulje su uvezene preko Transjuga s odgovarajućom carinom za poklonjenu robu takve vrste. Prilikom montiranja njemačkim majstorima bio je u svemu pri ruci Gabriel Posavec, dominikanac, koji je nakon kolaudacije sestrama pripomenuo da su orgulje napravljene da se na njima svira; neupotrebljavanje orgulja skraćuje njihov vijek.

Predstojnica samostana, s. Pia Janković, sa sestrama je priredila svim sudionicima koncerta, gostima te prijateljima i dobročiniteljima kuće ugodnu prijateljsku večeru na kojoj su izrečene mnoge čestitke i zdravice. Među ostalima, pisac ovog izvještaja je pripomenuo da je kolaudacija samo početak nakon kojega treba uslijediti bogata kvalitetna upotreba orgulja od vrsnih domaćih i stranih umjetnika, jer kolaudacija ovih i ovakvih orgulja nije događaj samo za samostan, provinciju ili splitsku nadbiskupiju, nego i

kulturni događaj Splita. U čestitkama sjetili smo se bivše provincijalke s. Durođile Perišić, za čijeg je mandata počela akcija, i sadašnje provincijalke s. Agneze Šegvić koja je s puno razumijevanja doprinijela da se pothvat sretno završi. Same orgulje lijepo se uklapaju u ambijent crkve i znače njezino kvalitetno obogaćenje. Čestitamo sestrama.

Petar Zdravko BLAJIC

PRVI POKRAJINSKI TEČAJ ZA ORGULJAŠE I VODITELJE CRKVENOG PJEVANJA U NAŠOJ ZEMLJI

Našoj crkvenoj javnosti je poznato da Institut za crkvenu glazbu pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu već više od deset godina priređuje tečajeve za orguljaše. Oni se redovito održavaju u prostorijama Instituta, i to obično jednom godišnje. Sudionici budu u prvom redu diplomirani ili još aktivni slušači Instituta, a bude i drugih znatizeljnih voditelja crkvenog pjevanja po našim župama. Premda su ti tečajevi bili redovito solidno priređeni i održavani, ostaje činjenica da se njima okoristio samo jedan relativno mali broj onih koji su svojom službom ili stjecajem okolnosti zaduženi za liturgijsko glazbeno oblikovanje bogoslužja po župama diljem naše Domovine.

Svjesni ove stvarnosti, kao i uloge Instituta za crkvenu glazbu u ažuriranju ispravne i temeljite liturgijske obnove u onim dimenzijama i kompetencijama koje na nj spadaju, profesori Instituta Izak Špralja

Sudionici pažljivo prate predavanja

i Tomo Đurović odazvali su se rado želji i molbi banjalučkog biskupa Alfreda Pichlera da dođu u Banjaluku i pripomognu uspješnom organiziranju prvog susreta voditelja crkvenog pjevanja banjalučke biskupije, koji je on sa svojim najbližim suradnicima bio predvidio za 12. veljače ove godine, u prostorijama Biskupskog ordinarijata.

Svrha ovoga susreta mjesnoga značaja bila je naznačena već u odgovorima na anketu o stanju crkvenog pjevanja u svim župama banjalučke biskupije (usp. *Sv. Cecilija*, 4/1981, str. 98): »pouka i izmjena iskustava voditelja crkvenog pjevanja, kao i usklađivanje pjevačke prakse po našim župama«. Odaziv je bio iznad svakog očekivanja organizatora, jer su iz gotovo svih župa banjalučke biskupije bili prisutni župnici koji vode crkveno pjevanje, odnosno časne sestre i laici-orguljaši.

U ime spriječenog biskupa Pichlera prisutne je pozdravio generalni vikar msgr. Branimir Župančić. Istakao je između ostalog opravdanost ovakvih susreta na dijecezanskoj razini, odao priznanje organizatorima, te zaželio svim prisutnima plodan rad.

Zatim je dr. Franjo Komarica, profesor liturgike i crkvenog pjevanja na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu, održao predavanje »Mjesto i uloga pjevanja u obnovljenom bogoslužju«. Istakao je kako saborski i posaborski dokumenti o liturgiji i svetoj glazbi smatraju pjevanje i svetu glazbu sastavnim dijelom svečanog liturgijskog slavlja; kako glazba stoji u službi liturgije, te kako treba biti kadra ne samo stvarati ugodno raspoloženje i ukrašavati određeno liturgijsko slavlje, nego i objašnjavati samo liturgijsko događanje. Posebno je naglasio važno pravilo koje bi svaki voditelj liturgijskog pjevanja morao imati uvijek na umu da nije niti može biti svejedno što se u liturgijskom slavlju sve pjeva, kada se sve pjeva i kako se sve pjeva.

Drugo predavanje, »Glazbeno oblikovanje liturgijskih slavlja«, imao je mo. Izak Špralja, profesor Instituta. U svom je konciznom, stručnom izlaganju pokazao kako je kod glazbenog oblikovanja pojedinih liturgijskih slavlja u liturgijskoj zajednici potrebno imati na umu glazbenu tradiciju dotične zajednice ili kraja, kao i obnovu i proširenje postojećeg glazbenog repertoara promicanjem prave liturgijske glazbe, koju moraju resiti odlike: da je sveta (prikladna za bogoslužje) i da je pravilnog glazbenog oblika.

U veoma živim, konstruktivnim diskusijama koje su vođene nakon svakog referata pokazalo se veliko zanimanje prisutnih za problematiku vezanu uz vođenje i ugrađivanje pjevanja u liturgijska slavlja, kao i to da su referenti pogodili baš u samu jezgru problematike i interesa svih prisutnih.

Poslijepodnevni rad obuhvaćao je metodiku vođenja pučkog pjevanja u liturgijskim zajednicama, što je teoretski i praktično stručno izveo Tomo Đurović, profesor Instituta. Profesorov poznati entuzijazam i želja da se poboljša kvalitet i kvantitet liturgijskog pjevanja u našim župama, dugogodišnja, provjerena metoda vođenja zbora i poduke zborovoda, a i njegovo enciklopedijsko znanje iz područja glazbe davali su pečat poslijepodnevnom radu skupa. U vrlo zanimljivoj diskusiji postalo je još očitijim da je potrebno odgajati liturgijskom pjesmom cijelu liturgijsku zajednicu.

Opći je dojam svih prisutnih da je ovaj prvi pokrajinski tečaj za voditelja crkvenog pjevanja bio vrlo dobro organiziran i stoga veoma dobro i uspio. Ujedno je pokazao opravdanost organiziranja mjesnih tečajeva i sastanaka voditelja crkvenog pjevanja u našim župama. I usmeno i pismeno stiglo je na adresu organizatora ovoga prvog susreta u banjalučkoj biskupiji više poticija da ovakvi susreti postanu redovita praksa u dijecezi.

Nema sumnje da bi sastanci ovoga tipa donijeli korist, tj. poboljšanje i kvaliteta i kvantiteta liturgijskog pjevanja u liturgijskim zajednicama diljem naše uže i šire Domovine. Uvjeren sam da će profesori Instituta za crkvenu glazbu, kao glavni promotori prave liturgijske glazbe u našoj Crkvi, svaku mjesnu inicijativu glazbenih entuzijasta ne samo pozdraviti nego i poduprijeti. Poučeni upravo banjalučkim primjerom.

K.